

שבת

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה
 מופץ בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל, לזיכוי הרבים. נא הדפיסו והפיצו בין מכריכם.

בעצם היום הזה

ביום ראשון הקרוב, יחול יום עשרה בטבת, שהוא יום שבו אנו מצווים מדברי קבלה להתענות בו, על כך שבו סמך נבוכדנצר הרשע מלך בבל על ירושלים והביאה במצור ובמצוק, וכתוצאה מכך אירע חורבן בית ראשון וגלות ישראל. וכאמור בספר יחזקאל (כד, א-ב) וַהֲיִדְבַר ה' אֵלַי בְּשֵׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ לֵאמֹר, בֶּן אָדָם פְּתַב לֵךְ אֶת שַׁם הַיּוֹם אֶת עֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה סִמֵּךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה.

אפילו בשבת

וידוע מה שכתב האבודרהם, שכיון שעל צום זה נאמר 'בעצם היום הזה', שונה צום זה משאר התעניות שהם מדברי קבלה, שבעוד בשאר התעניות אם חלים הם בשבת, נדחה הצום לאחר השבת, ואין מתענים בשבת, בעשרה בטבת אין זה כך, שאילו היה במציאות שיחול עשרה בטבת בשבת, היו מתענים בו אף בשבת, שהרי נאמר בו 'בעצם היום הזה' כמו ביום הכפורים, וכשם שביום הכפורים הוא אפילו בשבת, כך בעשרה בטבת היו מתענים אפילו בשבת.

כמו כן כתבו הפוסקים, שבשאר צומות לכתחילה אין קובעים ביום שישי, שאין ראוי להכנס בשבת כשהוא מעונה, ואילו בעשרה בטבת אין זה כך, שלא אחת חל עשרה בטבת ביום שישי וצמים בו עד לתוך השבת. והכל מאותו טעם, שנאמר בו 'בעצם היום הזה'.

ההתחלה הוא העיקר

יהיה איך שיהיה, התחבטו האחרונים ביסוד הדברים, מה הייחודיות של עשרה בטבת על פני שאר הצומות שצמים בו אפילו בשבת, הרי עונג שבת אף הוא מצוות עשה מדברי קבלה, ולמה ידחה דין התענית של דברי קבלה את המצוה להתענג בשבת, הרי שאר התעניות שאף הם מצוות מדברי קבלה, אינם דוחים את מצוות עונג שבת.

הביאור הפשוט הנקוט בפי האחרונים הוא, שעשרה בטבת שבו התחיל המצור, היה היום של התחלת הצרות ושורשם, וכל החורבן של ירושלים שאירע לאחר מכן, תחילתו נעוץ באותו יום שבו התחיל המצור על ירושלים, ולכן יום זה כה חמור הוא, שאפילו בשבת היו צמים בו.

והאחרונים למדו מכאן כלל גדול, על חשיבותה העצומה של התחלת דבר, בכל ענין ונושא, שכן ההתחלה היא השורש לכל מה שיבוא בעקבותיה. ובמאמר המוסגר יוער, כי מכאן עלינו לקחת יסוד גם לכל שבת, שכפי שיתחיל השבת כך יראה המשך השבת, ומכאן עד כמה חשוב שהתחלת השבת תהיה בצורה מרוממת ושלימה, דבר שיכול לבוא רק אם ההכנות לשבת מסתיימות זמן רב קודם השבת, והמוח והלב פנויים בתחילת השבת לחוש את נועם קדושתה.

זלזלו בקדושת השבת

אמנם, החתם סופר בדרשותיו ביאר את הענין ביתר עמקות, ופירש את הכתוב האמור בתחילת הדברים,

שאותו יום של עשרה בטבת שבו החל המצור של נבוכדנצר הרשע על ירושלים עיר הקודש היה בעצם יום השבת.

מוסיף החתם סופר ומבאר את הדברים, שבאמת מצד קדושת השבת לא היה כל אפשרות שטומאתו של נבוכדנצר תהיה לו אחיזה, ומה שגרם לכך שנבוכדנצר יוכל לתפוס אחיזה על ירושלים בעיצומה של השבת, היה רק משום כך שבני ישראל עצמם זלזלו בקדושת השבת, וזהו הפלא הגדול אותומציין הכתוב שהתנבא יחזקאל, שיכתוב את שם היום שיצא בשבת, שבעצם היום הזה, למרות קדושתו הגדולה, ועל אף שבעצמותו לא היה שייך שלנבוכדנצר תהיה בו אחיזה כלשהי, הרי שאירע הפלא הגדול ובעצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים.

זהו הסיבה - מסיים החתם סופר את דבריו - שאפילו בשבת ראוי להתענות בו, שהרי הזלזול בקדושתה של השבת, הביא לכך שיום זה יכול היה להתחיל בו המצור על ירושלים.

ואם היום, יותר מאלפיים שנה מאז אותו יום שבו החל נבוכדנצר לצור על ירושלים, עדיין מציינים אנו יום זה בתענית ובאבל, הרי שהדבר מחייב אותנו להקפיד ביתר שאת על כבודה של השבת, שהרי כבר הובטחנו שאילו משמרים ישראל שתי שבתות מיד נגאלים, ובכך ייהפך הצום העשירי עם כל הצומות האחרים לשישון ולשמחה, כפי ייעודי הנביאים.

לתקן תקנות

התגובות הרבות הזורמות בלי עין הרע למערכת, מלמדות שציבור שומרי המצוות בכללותו, מעריך מאוד את יקרת כבוד תפארת השבת, ומאוד שמח להתעורר ולקרוא דברי חיזוק מאלפים בעניין נשגב זה.

אחד הקוראים הנאמנים, שיגר למערכת ידיעה חשובה, ובה סיפר כי רבני בד"ץ הקהלות באשדוד שליט"א, יצאו בקריאת קודש לציבור, ובהם קוראים לתקן תקנות בנושא היציאה המאוחרת מחוץ לעיר ועל עשיית מלאכות עד לזמן הסמוך לשקיעה, כשהם קוראים לקבל קבלות ותקנות לחיזוק הדבר לצורך ביצור חומת השבת ויקרת תפארת כבודה.

לצערנו לא הצלחנו להשיג את הנוסח המלא של מכתבם, אך ברור שהמסר של קריאת קודש זה, מחלחל היטב לציבור, ואכן ניכר חיזוק גדול בתחום זה.

ובזכות תוספת החיזוק בשמירת השבת, נזכה לכל ההבטחות האמורות לשומרי השבת כהלכתו.

פניני הלכה

שאלה: מתי הוא הזמן הראוי לקציצת צפרניים ולתספורת השערות?
תשובה: מצוה לגלח את הצפרניים בערב שבת לכבוד שבת. ומקפידים שלא לקצוץ צפרניים ביום חמישי, מפני שהם מתחילות לחזור ולצמוח ביום השלישי מקציצתם. ונאמרו שני טעמים בדבר, א' שאין זה כבוד שבת שמתקנם באופן שיתחילו לחזור ולצאת בשבת, ב' שהרי זה נראה כאילו מכין עשיית מלאכה בשבת.

לפי טעם א' גם ביום רביעי אין ראוי לקצוץ צפרניים, וצריכים לקצוץ דווקא ביום שישי. אבל לפי הטעם השני, רק ביום חמישי יש למנוע מלקצוץ צפרניים. ומכל מקום לכתחילה נכון לקצוץ צפרניים דווקא ביום שישי, שבזה ניכר שמכין הוא לכבוד השבת.

ואם יודע שיהיה טרוד ביום שישי, יכול לקצוץ את צפרניו לכתחילה אף ביום חמישי.
על קציצת צפרניים צריכים להקפיד מידי שבוע בשבוע, אך על תספורת אין צריכים להקפיד אלא רק כאשר שערותיו גדלות. ולגבי תספורת, נחלקו הפוסקים אם גם בזה ראוי להקפיד שלא להסתפר ביום ה', או שהדברים אמורים רק לגבי קציצת הצפרניים. ולכל הדעות, אם יש לו פנאי ביום שישי, ראוי להסתפר ביום שישי, שבזה ניכר שמכין את עצמו לכבוד שבת.

מקורות: רמ"א, ט"ז, מגן אברהם, אליה רבה ופרי מגדים רס, א; שולחן ערוך הרב שם, ב ובקונטרס אחרון שם, א; משנה ברורה שם, ו; ערוך השולחן שם, ו; שולחן הטהור (קומראן) שם, ג. ויש לציין שבאשל אברהם (בוטשאטש) כתב, שגם בליל שישי אין לקצוץ צפרניים כמו ביום חמישי.

לשון חכמים

יכוין האדם בכל ששת ימי החול לקבל תוספת השבת, ואמנם יום ששי הוא יותר נכון ומזומן מכל שאר ימים, בסוד 'והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו', רמז בזה כי ביום הששי מכין לשבת... לכן צריך שתכוין להכין הכנה זו מערב שבת כדי שיבא יום השבת וימצאהו מוכן, ואותה קבלת שבת תהיה על נכון וכראוי... והנה כמה מיני הכנות יש בערב שבת לצורך השבת אם במחשבה ואם בדיבור ואם במעשה... דע כי צריך האדם ליהדר לקנות כל צרכי שבת ביום שישי... ובכל מה שיקנה יזכיר ויאמר לכבוד השבת, והרי זה ענין מעשה.

שער הכונות ענין ליל ו'

אמרת השבת

בתפילת השבת מוסיפים ואומרים 'ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי'.

ובנוסף ספרד אומרים כן בכל תפילות השבת, אך לפי נוסח אשכנז אומרים כן רק בתפילת מוסף.

רבי משה סולובייצ'יק בנו של הגר"ח מבריסק ביאר את טעם נוסח אשכנז שאומרים כן רק בתפילת המוסף, לפי שבאמת שבת אינו יום של שמחה, שאין מצוות שמחה בשבת אלא ביום טוב (כפי המבואר בתוספות במועד קטן כג, ב ד"ה מאן). ומכל מקום בתפילת מוסף אומרים 'ישמחו במלכותך שומרי שבת', לפי שבהקרבנות קרבן המוסף יש דין מיוחד של שמחה, ואף בקרבן מוסף של שבת היה זה יום של שמחה בבית המקדש, כפי המבואר בפסוק (במדבר י', ו) 'וביום שמחתכם ובמועדיכם', ודרשו חכמים (בספרי) על הכתוב 'וביום שמחתכם' אלו השבתות, הרי שבהקרבנות הקרבנות בשבת יש דין מיוחד של שמחה, ולכן אומרים בתפילת המוסף 'ישמחו במלכותך'.

(קובץ אור המזרח קובץ לג)

פרשת השבת

ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו:

(מה, יד)

ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך - על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב: ובנימין בכה על צואריו -

על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב:

(רש"י)

הפוסקים הביאו בשם האבודרהם, כי אם היה חל עשרה בטבת בשבת, היה ראוי להתענות אפילו בשבת.

וכתב החתם סופר כי יש לכך רמז בתורה שצער חורבן הבית דוחה אפילו את עונג שבת, שכן אמרו חכמים על הכתוב (לעיל מג, טז) 'וטוב טבח והכין', שהיה זה ביום שישי, ואם כן נמצא שכשיוסף התוודע לאחיו היה זה ביום השבת, ומבואר כאן בכתוב שיוסף נפל על צוארי בנימין ובכה על חורבן הבית שעתיד להיות בחלקו של בנימין, הרי שצער החורבן דוחה את עונג השבת.

אך זה רק על התחלת הצרה, אולם תשעה באב אינו דוחה את השבת, לפי שכשכבר היה חורבן הבית מאותו זמן התחילה הישועה, ולכן אין צער החורבן עצמו דוחה את השבת, אלא רק הצער של הכנה לפורענות דוחה את עונג השבת.

מעשה לשבת

השירה המושלמת

מה עלינו לעשות לשם כך? שאלו את הכומר, וזה השיב כי יביא צלם גדול, והם ינשקו את הצלם קבל עם ועדה, ובכך יומר עונשם המר. השנים התייעצו זה עם זה לרגע קט, ואחר כך הודיעו לכומר כי מוכנים הם לכך.

ואכן, אחד מנערי הכמורה איך רץ והביא מהכנסייה צלם גדול, והגישו לכומר שהביא זאת לפני שני היהודים האומללים.

בידים בטוחות, תפסו היהודים את הצלם מידי הכומר, הרימו אותו אל על, ובתנופה חדה השליכוהו ארצה, כשהצלם מתנפץ לרסיסים.

נקל לתאר את עוצמת התפרצות הרגשות של גויי המקום, בתבעם נקמה מרה מאותם יהודים חצופים. ואכן, הכומר ציווה להכין חבית זפת ולהבעירה, ולהשליך לתוכה את

דרכים ומלסטמים את הבריות.

והנה, יום אחד נתפסו הללו על ידי חיילי המחוז בעת מעשה שוד, והובאו לפני מושל המחוז, שגזר את דינם לתליה. יום התליה נקבע לשבת קודש, כשבמרכז העיר הגדולה שבאותו מחוז הוכנה בימה גדולה, ואלפי גויים נהרו לככר העיר כדי לחזות בתלייתם של 'השודדים היהודים'.

כששמעתי על כך, נחרדתי כולי, והלכתי למקום מסתור שלצד אותו כיכר, כדי לנסות לקשור קשר עין עם אותם שודדים - תלמידים שלי לשעבר, כדי לרמוז להם שלכל הפחות יעשו תשובה ויתוודו קודם מיתתם. אך לשווא, הללו לא הבחינו בי, וכך צפיתי בצער רב כיצד מובלים הם אל הגרדום.

וכך מגיעים הם לגרדום, וקודם התליה, ניגש אליהם הכומר, ומודיע להם קבל עם ועדה, כי המושל מוכן להמיר את עונשם ממוות, אם אך ימירו את דתם.

ליל שבת קודש, הסבא משפולי - דער שפאלער זיידע - מיסב לשולחנו הטהור, כשמסביב ניצבים החסידים המתבוננים בעבודת הקודש של רבם ומאורם. וכמנהגו מידי ליל שבת, עם סיום עריכת השולחן, נעמד הסבא ממקומו, ופוצח בשירת 'ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג', כשקהל החסידים מתחברים למעגל גדול לכבוד שבת קודש, והשירה מרקיעה שחקים.

אותו ליל שבת בו עוסק סיפורנו, נמשכה השירה זמן רב, כשפני הסבא להבים, וחסידיו התרוממו טפחיים מעל הקרקע בהרגישם בחוש את צוף נועם עונג השבת. ולפתע, עוצר הרבי את השירה, ואומר "על אף הכל, אין זה דומה לשירה ההיא..."

הסבא מתיישב על כסאו, ומתחיל לספר, וקהל החסידים עומדים על עמדם ומטים אזנם כאפרכסת לשמוע את דברי הרבי:

בשנים קדמוניות, הייתי מסתובב בין עירות נידחות, כדי לרומם את רוח היהודים באותם מקומות, לחזקם ולסייעם בכל דבר שבקדושה. נקלעתי פעם לעיירה נידחת, שאף אחד לא למד עם ילדי המקום, ועד מהרה פתחתי הידר לשם כינסתי את הילדים ולמדתי עמם. לצערי הרב, היו שני נערים פוחזים וריקים שעשו כל מעשה קונדס אפשרי, ומחוסר ברירה נאלצתי בכאב רב לזרקם מהחידר, בראותי כי אין בידי לשנותם ועלולים הם לדרדר אף את חבריהם. וכך עד מהרה התדרדרו לתהום, ושלחו את ידם בגניבות ועסקים מפוקפקים.

לא עברו שנים רבות, ושמן יצא לשמצה בכל האיזור כולו, וכוננו 'השודדים היהודים', כשהיו עומדים בצדי

דבריהם הם זכרונם

כ"ק האדמו"ר רבי אברהם אבא לייפער מפיטסבורג זצ"ל - י' טבת תש"נ - 20 שנה להסתלקותו

כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל, שבעשרים שנותיו האחרונות הזריח אורו בעיר אשדוד, היה כל ימיו שוקד על הנחלת אור השבת, הן לקהל חסידיו שהסתופפו בצילו, כשהוא משמיע מידי שבת בשולחנותיו דברים חדשים במעלת השבת, והן לרחוקים יותר, כשהוא חרד על הנחלת משמרת השבת לכלל תושבי עירו.

הוא היה מפרש את הזמר 'כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו הרבה מאוד על פי פעלו', כי יש שני סוגים של שומרי שבת, יש כאלה שאמנם שומרים את השבת ואינם מחללים אותה, אך יש כאלה המקדשים את השבת כראוי לו, ומכינים את עצמם טרם השבת כראוי לקראת בואה, ועל זה אמר הפייטן שבאמת לכל אחד יש שכר רב על שמירת השבת, אך אין לתאר את השכר הרב אותו יקבל כפי פעלו, כפי איך שהוא פעל קודם השבת להכין את עצמו לקראת בואה.

פעם שבת יחד עם כל משפחתו המורחבת בעיר אחרת לרגל שמחה במעונו, וכל בני המשפחה התאספו ביום שישי בצהריים, ולפתע ראו שהוא איננו נמצא עמם. בנו, שהיה אז ילד קטן, הלך לחפשו בכל חדרי האכסניא, עד שמצא אותו בחדרון קטן יושב על כסא דל וקולו גועה בבכי. כשראה האב את הילד עומד ומבוהל, פנה ואמר לו: הרי עוד מעט שבת קרובה לבוא, והתבוננתי איך אני ראוי לקבל אותה, והתעוררתי לשוב בתשובה שלמה כדי שאהיה ראוי לקבל את השבת.

כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל

יְלָדֵי הַשַּׁבָּת

יְלָדִים יְקָרִים:

הַשְּׁבוּעָה אָנּוּ לּוֹמְדִים עַל יְרִידָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ עִם כָּל בְּנָיו וְצִאֲצָאָיו לְאֶרֶץ מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר קָדָם בּוֹאוֹ לְמִצְרַיִם, שׁוֹלַח הוּא אֶת יְהוּדָה לְהוֹרוֹת אֶת הַדֶּרֶךְ לְפָנָיו. וְכֻלָּם יוֹדְעִים אֶת מַה שֶּׁמֵּבִיא רִשׁוֹ מִדְּבַרֵי חַז"ל, כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ שָׁלַח אֶת יְהוּדָה לְפִתַח יְשִׁיבָה בְּאֶרֶץ גִּשְׁן עוֹד קָדָם שֶׁהוּא עֲצָמוֹ יִגִּיעַ לָשֵׁם.

אֲךָ יֵשׁ פְּרוּשׁ נוֹסֵף בְּרִשׁוֹ, לְפִי פְּשׁוּטוֹ, שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ שָׁלַח אֶת יְהוּדָה לְפָנָיו, כְּדִי לְהַכִּין לוֹ מְקוֹם רְאוּי וּלְהוֹרוֹת לוֹ הֵיכָן רְאוּי לְהִתְיַשֵּׁב.

וְכֻלָּל יְדוּעַ הוּא, שֶׁאֵלּוּ וְאֵלּוּ דְבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, פְּרוּר שְׁשָׁנֵי הַפְּרוּשִׁים נְכוֹנִים הֵם וְאִמְתִּיִּים.

וְאֲנַחְנוּ גַם יְכוּלִים לְלַמֵּד מִזֶּה, שֶׁלְּכָל דְּבַר צָרִיף שְׁתֵּי הַכְּנוֹת, גַּם רוּחַנִית, וְגַם גְּשָׁמִית. כִּף גַּם בְּיַחַס לַשַּׁבָּת, צָרִיכִים לְהַכִּין אֶת עֲצָמֵנוּ, גַּם הַכְּנָה רוּחַנִית שְׁנֵהִיָּה אֲכֵן רְאוּיִים לְזִפּוֹת לְאוֹר הַשַּׁבָּת, וְגַם הַכְּנָה גְּשָׁמִית, לְהַכִּין אֶת הַבַּיִת וְאֶת עֲצָמֵנוּ פְּרָאוּי לְקִרְאָת בּוֹאָה שֶׁל שַׁבַּת הַמְּלָכָה, כְּפִי שֶׁיְהוּדָה הִלֵּךְ לְהַכִּין מְקוֹם רְאוּי לְבוֹאוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ.

שַׁבַּת שְׁלוֹם.

משל ונמשל

משל לאריה שהוא מעורר פחד גדול, ובני אדם נוהרים מלפניו ומאחוריו כמה מילין. על אחת כמה וכמה השבת, שהיא הורגת מחלליה בעולם הזה ולעולם הבא, שאדם צריך להוסיף מהחול על הקודש מלפניה ולאחריה ולשמור מרחק גדול מחילול השבת.

משל למה הדבר דומה, למי שהוא שומר את הפרדס, אם משמרו רק מבפנים, אינו משתמר, אך אם משמרו מבחוץ, הרי הוא משתמר. כך השבת, צריכים אנו לעשות לו שמירה מבחוץ מימות החול.

משל אחר, החרב אין שמירתה אלא נרתיקה, כמו כן הבגדים אין שומרים עליהם אלא קופסא וארון. אף שבתות וימים טובים, אין שמירתן, אלא בהוספה מהחול על הקודש.

ועוד, ומה ערי הלויים שאין חייבים עליהם כרת ומלקות, הצריכה התורה מגרש חוצה להם אלפים אמה לכל רוח. שבתות וימים טובים, שחייבים עליהם כרת ומלקות, על אחת כמה וכמה שצריכים מגרש הוספה לפנייהם ולאחריהם.

(על פי מדרש הגדול פרשת כי תשא)

ויושיע לבל הלומדים בו

הופיע ויצא לאור
במהדורה מחודשת
ספר
מוסר
והדרכה

שירי משכיל מנוקד ומבואר

להרה"ק רבי
הילל מקאלמיה
זכותו יגן עלינו אמן

ומבטיח בהקדמתו:
'כל מי שיעיין בזה
יזכה לפרנסה ברווח
וכלכלה בנחת'

להשיג בחנויות הספרים
המובחרות
ובטלפון: **052-7677072**

יכולה היא שתרחם

זכות הפצת הגליון
תעמוד לרפואתו השלימה והמהירה של
הילד משה יעקב בן יונה
בתוך שאר חולי ישראל

קח גם אתה חלק בהפצת גליון זה
והדפס כמה עותקים
להפצתם בבתי הכנסת באיזור מגוריך!

מסייעים להפיץ את אור השבת
ורואים ישועות
גדולה זכות השבת להגן בעד התומכים והמסייעים
ברפואות, ישועות, פרנסה, וכל מילי דמיטב.

לתרומות והקדשות, לזכות ולע"נ,
וכן לפרסום בעלון:
052-7636030

ישמחו

מופץ בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.
לזיכוי הרבים נא הדפיסו
והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגליון בכל שבוע,
ולהערות הצעות ותרומות:
info@yesmechu.com

זמני כניסת ויציאת השבת

שבת ויגש

חיפה	בני ברק	ירושלים	
4.09	4.20	4.06	הדלקת הנרות:
5.21	5.22	5.23	מוצאי שבת:
5.56	6.00	5.56	ר"ת: